

โครงการจดหมายเหตุการวิจัยไทย

น้ำทิพย์ วิภาวิน¹, ประสิทธิ์ชัย เลิศรัตนเคหาล², ศุภชัย จันผาก³ กนกวรรณ บัวงาม⁴

ปรีดี ปลื้มสำราญกิจ⁵ ธนภัคสร วิภาวิน⁶ ชาตรี วงษ์แก้ว⁷

บทคัดย่อ

บทความทางวิชาการนี้เป็นกิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรมที่ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ วัตถุประสงค์ของโครงการเพื่อ 1) จัดทำเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการคัดเลือกเอกสารจดหมายเหตุการวิจัยของไทย 2) จัดทำมาตรฐานการจัดเก็บเอกสารจดหมายเหตุของสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ โดยการวิเคราะห์เนื้อหาและจัดทำเมทาตา เอกสารจดหมายเหตุการวิจัยไทย 3) แปลงเอกสารสำคัญของสำนักงานการวิจัยแห่งชาติและเอกสารที่สำคัญของการวิจัยไทยให้เป็นไฟล์ดิจิทัลตามมาตรฐานที่กำหนด 4) ออกแบบและพัฒนาแอปพลิเคชันคลังสารสนเทศดิจิทัลจดหมายเหตุการวิจัยไทยและเว็บพอร์ทัลโครงการจดหมายเหตุการวิจัยไทย และการเชื่อมโยงข้อมูลจดหมายเหตุ 5) ออกแบบและพัฒนาแอปพลิเคชันคลังสารสนเทศจดหมายเหตุต่างประเทศ ทูลกระหม่อมอาจารย์และเว็บพอร์ทัลจดหมายเหตุต่างประเทศ ทูลกระหม่อมอาจารย์ และ 6) จัดทำรายงานเป็นภาษาอังกฤษและการเตรียมเอกสารประกอบการขอรับการรับรองมาตรฐานคอร์ทรีตซ์ของคลังสารสนเทศจดหมายเหตุการวิจัยไทย

การศึกษานี้เป็นการวิเคราะห์เอกสารและการพัฒนาระบบ กลุ่มเป้าหมายคือ เอกสารจดหมายเหตุของสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ จำนวน 6,450 รายการ เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบบันทึกข้อมูล และ เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาระบบ คือ โปรแกรม PHP (Professional Home Page) โปรแกรม MySQL โปรแกรม AToM และ โปรแกรม OMeka

ผลการศึกษาพบว่า 1) เกณฑ์และแนวปฏิบัติในการคัดเลือกเอกสารจดหมายเหตุ แบ่งเนื้อหาออกเป็น 11 กลุ่ม ครอบคลุมเนื้อหาที่สำคัญของเอกสารจดหมายเหตุที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

¹ ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิตแขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช อีเมล: namtip.wip@stou.ac.th

² ผู้อำนวยการกลุ่มวิจัยและพัฒนาห้องสมุด สำนักหอสมุดแห่งชาติ อีเมล: eak.pras@hotmail.com

³ นักพัฒนาโปรแกรมอาวุโส บริษัท ชโย กรุ๊ป จำกัด อีเมล: supachaiyt@gmail.com

⁴ บรรณารักษ์ หอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อีเมล: kbuagam@tu.ac.th

⁵ บรรณารักษ์ ห้องสมุดโรงเรียนเสนารักษ์ กรมแพทยทหารบก อีเมล: preedee.pluemsamrunit@gmail.com

⁶ นักศึกษาหลักสูตรมหาบัณฑิต สาขาการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยดัมเปอเร ฟินแลนด์ อีเมล: tanavipa@gmail.com

⁷ นักศึกษาหลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช อีเมล: ochakaew@gmail.com

ของประเทศไทย 2) มาตรฐานการจัดเก็บเอกสารจดหมายเหตุเป็นการใช้มาตรฐาน ISAD (G) ในการอธิบายเนื้อหาได้ดำเนินการกำหนดรหัสเอกสารเพื่อใช้เป็นรหัสอ้างอิง 3) แปลงเอกสารสำคัญให้เป็นไฟล์ดิจิทัลตามมาตรฐานที่กำหนดโดยใช้รูปแบบ JPEG และ PDF มีความละเอียดภาพ 72-300 dpi ขนาดภาพ 1240x720 pixels 4) พัฒนาแอปพลิเคชันคลังสารสนเทศดิจิทัลจดหมายเหตุการวิจัยไทย ประกอบด้วย 3 ส่วนโดยใช้เว็บพอร์ทัลเชื่อมโยงกับโปรแกรม ATOM 5) พัฒนาแอปพลิเคชันคลังสารสนเทศจดหมายเหตุต่างประเทศ ทูลกระหม่อมอาจารย์โดยใช้เว็บพอร์ทัลเชื่อมโยงกับโปรแกรม Omeka และ 6) รายงานเป็นภาษาอังกฤษและเตรียมเอกสารประกอบคลังสารสนเทศจดหมายเหตุการวิจัยไทยตามข้อกำหนด 16 ข้อเพื่อขอรับการรับรองมาตรฐานคอร์ทรัสซึล

คำสำคัญ: เอกสารจดหมายเหตุ, การวิจัยไทย, คลังสารสนเทศจดหมายเหตุ

(Received: 3 November 2022; Revised: 26 February 2023; Accepted: 15 March 2023)

Thai Research Archives Project

Namtip Wipawin¹, Prasittichai Lertratanak², Supachai Chunfark³, Kanokwan Buangam⁴,
Preedee Pluemsamrungsit⁵, Tanapaksorn Vipavin⁶, Chatree Wongkaew⁷

Abstract

This academic article was funded by a National Research Council campaign to promote Thai research activities and innovation. The objectives were to: 1) state a set of criteria and protocol for selecting appropriate publications for Thai research archives; 2) analyze the contents for preservation standards and metadata descriptions for collecting Thai research archival materials; 3) digitize significant National Research Council hard copies and other documents related to research in Thailand for preservation in digital format; 4) design and develop a digital repository application and web portal for the Thai Research Archives project, and create a programming application (app) interface linking with different research repositories; 5) design and develop a digital repository application and web portal for the HRH Princess Sirindhorn Oversea Archives project; and 6) compile assessment reports and related Thai Research Archives Repository (TRAR) evidence for the application of CoreTrustSeal certification.

This research comprised documentary analysis and system development. The target number of National Research Council documents was up to 6,450 files. Data was collected by a designated data form used with software development instruments such as professional home page (PHP), MySQL, AtoM and Omeka.

The following were the outcomes: 1) Thai research archival documents may be divided into 11 categories to encompass the significance of Thai research work; 2) the appropriate preservation standard for Thai research archives is ISAD(G), with file coding specifications to identify and

¹Chair of the Ph.D. Program in Information Science, School of Liberal Arts, Sukhothai Thammathirat Open University. E-mail: namtip.wip@stou.ac.th

²Prasittichai Lertratanak, Director of Research and Development Library Group, National Library of Thailand. E-mail: eak.pras@hotmail.com

³Senior Software Developer, Chayo Group Public Company Limited. E-mail: supachaiytk@gmail.com

⁴Librarian, Thammasat University Library. E-mail: kbuangam@tu.ac.th

⁵Librarian, Army Medical Field Service School Library, Royal Thai Army Medical Department. E-mail: preedee.pluemsamrungsit@gmail.com

⁶Master Degree Student in Public Policy Analysis, Tampere University, Finland. E-mail: tanavipa@gmail.com

⁷Ph.D. Candidate in Information Science Program, School of Liberal Arts, Sukhothai Thammathirat Open University E-mail: ochakaew@gmail.com

reference documents; 3) the compatible digital file format is 72-300 dots per inch (dpi) resolution and 1240x720 pixels for JPEGs and PDFs, respectively; 4) the Thai Research Archives Repository app combines three main functions: connecting the AtoM database system through the web portal; 5) the HRH Princess Sirindhorn Oversea Archives Project app connects a web portal to the Omeka database system; and 6) assessment reports were completed and submitted in English with comprehensive details following the 16 criteria for CoreTrustSeal certification.

Keywords: Archival Materials, Thai Research, Digital Archive Repository

บทนำ

จดหมายเหตุ (Archives) หรือเอกสารจดหมายเหตุ (Archival Materials) เป็นเอกสารสำคัญที่ถือว่าเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ (Cultural Heritage) ประเภทหนึ่งที่ต้องจัดการอย่างเป็นระบบ เนื่องจากเป็นหลักฐานชั้นปฐมภูมิ (Primary Sources) และเป็นเอกสารต้นฉบับซึ่งสิ้นกระแสการปฏิบัติงานของส่วนราชการ สถาบัน เอกชน ที่ผ่านการวินิจฉัยว่ามีคุณค่าสมควรเก็บรักษาไว้ตลอดไป นอกจากนี้ยังถือว่าเป็นเอกสารการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐที่เป็นสมบัติของชาติที่มีคุณค่าทางบริหารงาน ทางกฎหมาย และการค้นคว้าวิจัย (Millar, 2017, p. 17) จดหมายเหตุการวิจัยไทย จึงเป็นจดหมายเหตุของหน่วยงานที่รับผิดชอบการวิจัยของชาติ เป็นเอกสารการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการต่าง ๆ เป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานใช้เป็นข้อมูลศึกษาเพื่อกำหนดนโยบาย วางแผน การตัดสินใจเพื่อวินิจฉัยสั่งการ ในกิจกรรมการดำเนินงานที่กำหนดไว้ในปัจจุบัน (Angsusing, 2018a, p.17) เอกสารที่เป็นหลักฐานทางกฎหมายยังใช้อ้างอิงเพื่อปกป้องและคุ้มครองสิทธิประโยชน์เมื่อเกิดการฟ้องร้อง และเอกสารทางการเงินจะแสดงสถานะทางการเงิน และการใช้จ่ายเงินของหน่วยงาน หากนำเอกสารจดหมายเหตุของการวิจัยไทยมารวบรวมไว้เอกสารทั้งหมดจะสะท้อนประวัติ พัฒนาการ เหตุการณ์ กิจกรรมสำคัญ อันมีคุณค่าต่อการศึกษาประวัติและความก้าวหน้าของหน่วยงานนั้น ตลอดจนสะท้อนผลงานของบุคคลสำคัญผู้เกี่ยวข้องกับกิจกรรมตามที่ปรากฏในเอกสาร สามารถใช้อ้างอิงประวัติ แนวความคิด ทักษะ มุมมองของบุคคลนั้นที่สะท้อนจากการปฏิบัติงานในช่วงเวลานั้น ๆ

จดหมายเหตุเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์เช่นเดียวกับพงสาวดาร เช่น จดหมายเหตุรายวัน จดหมายเหตุหอ เป็นต้น ซึ่งความหมายในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (Office of the Royal Society, 2011, p. 298) อธิบายว่า หมายถึง หนังสือบอกข่าวคราวที่เป็นไป รายงานหรือบันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เอกสารที่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชน ผลิตขึ้นเพื่อใช้เป็นหลักฐานและเครื่องมือในการปฏิบัติงาน สำหรับความหมายของจดหมายเหตุ (Archives) ตามหลักวิชาการสากลของการดำเนินงานจดหมายเหตุ หมายถึง เอกสารต้นฉบับ (Original) ซึ่งสิ้นกระแสการปฏิบัติงานของส่วนราชการหรือ สถาบันเอกชนที่ผ่านการวินิจฉัยว่ามีคุณค่าสมควรเก็บรักษาไว้ตลอดไป เอกสารสำคัญนี้ เรียกว่า เอกสารจดหมายเหตุ เป็นเอกสารที่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจหรือเอกชนผลิตขึ้นเพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน เมื่อสิ้นกระแสอายุการใช้งานแล้ว โดยจะมีอายุประมาณ 20-30 ปีได้รับการประเมินคุณค่าจำเป็นที่จะต้องเก็บตลอดไปเพราะมีความสำคัญต่อประวัติพัฒนาการของหน่วยงานนั้น ๆ ซึ่งมีความสำคัญต่อประวัติศาสตร์ของชาติ (Angsusing, 2018b, p.47-48)

เอกสารเหล่านี้ได้รับการสงวนรักษาไว้อย่างถาวรในหอจดหมายเหตุเพื่อเป็นหลักฐานสำคัญในการศึกษาค้นคว้าอ้างอิงการวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ และการตัดสินใจทางกฎหมายจึงเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญยิ่งของชาติจำเป็นต้องได้รับการจัดเก็บรักษาไว้อย่างเป็นระบบและถูกต้องตามหลักวิชาการจดหมายเหตุ เอกสารสำคัญนี้ เรียกว่า จดหมายเหตุ หรือเอกสารจดหมายเหตุ (Millar, 2017, p.3)

ดังนั้น จดหมายเหตุจึงเป็นเอกสารของหน่วยงานที่เกิดจากกิจกรรมหรือการปฏิบัติงานที่หมดอายุการใช้งานแล้ว นำมาเก็บไว้เพื่อเป็นหลักฐานการดำเนินงานและผ่านการประเมินค่าว่าเป็นเอกสารที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ จดหมายเหตุเป็นข้อมูลขั้นต้นที่สำคัญและน่าเชื่อถือได้มากที่สุด จัดเรียงตามแหล่งที่มา และจัดเรียงตามรูปแบบเดิมของหน่วยงานที่จัดไว้ (Amitrapai, 2009, pp. 131-132; The National Archives of Thailand, 2017, p. 5)

การจัดทำจดหมายเหตุเพื่อบันทึกเรื่องราวสำคัญในประเทศไทยจึงมีความจำเป็นที่สะท้อนให้เห็นความเป็นมาและการพัฒนาที่มีคุณค่าต่อการสงวนรักษาและการต่อยอดองค์ความรู้ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ จดหมายเหตุเอกสารสำคัญที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์มีหน่วยงานที่ดำเนินการในหอจดหมายเหตุของชาติ หอจดหมายเหตุของหน่วยงานและสถาบันการศึกษา รวมถึงจดหมายเหตุเฉพาะเรื่องหลายแห่ง ตัวอย่างเช่น เอกสารจดหมายเหตุของท่านพุทธทาส อินทปัญโญ ซึ่งเก็บรักษาอยู่ที่หอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 ประกอบด้วยเอกสารลายลักษณ์ เช่น บันทึกร่าง ๆ จดหมายโต้ตอบ เอกสารการบรรยายธรรม งานเขียน งานแปล และเอกสารโสตทัศนจดหมายเหตุ เช่น ภาพถ่าย ฟิล์ม สไลด์ แถบบันทึกเสียง การแสดงธรรม ตลอดจนหนังสือ และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่ท่านพุทธทาส ได้รวบรวมไว้ (Sukkharom, 2018, p. 380)

จากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องพบว่ามีงานพัฒนาระบบจดหมายเหตุอย่างต่อเนื่องเพื่อสงวนรักษาและเผยแพร่ความเชื่อมโยงเรื่องราวจากอดีตถึงปัจจุบัน เช่น ห้องสมุดมหาวิทยาลัยมีความพยายามร่วมมือกับชุมชนในการรวบรวมเรื่องราวในศตวรรษที่ 21 เพื่อบันทึกไว้ในหอจดหมายเหตุของมหาวิทยาลัย (Mazzia, & De Armond, 2021) การศึกษาคอลเล็กชันจดหมายเหตุชุมชนในประเทศโปแลนด์ เกี่ยวกับวิธีการจัดการและการอธิบายเอกสารจดหมายเหตุ การจัดทำเครื่องมือช่วยค้นและการสังเกตสภาพจริงของงานจดหมายเหตุชุมชน ทำให้ทราบบริบทของเอกสารจดหมายเหตุและแนวปฏิบัติงานจดหมายเหตุของหอจดหมายเหตุแต่ละแห่งที่มีความพร้อมแตกต่างกัน แต่มีวิธีการดำเนินงานตามหลักการของงานจดหมายเหตุ (Wisniewska-Drewniak, 2021) และจากการเขียนเล่าเรื่องโดยนักจดหมายเหตุ ซึ่งนักจดหมายเหตุจะต้องทำให้ผู้คนเข้าใจ สนับสนุน และมีส่วนร่วมในงานจดหมายเหตุให้ตอบสนองต่อพันธกิจขององค์กร วิธีหนึ่ง

ที่จะได้รับการสนับสนุนคือการทำให้ผู้ใช้เข้าถึงงานจดหมายเหตุได้ ซึ่งกลุ่มเป้าหมายสำคัญอันหนึ่งคือเยาวชน ในอดีตนักจดหมายเหตุจะไปพบเด็กและเยาวชนที่ห้องเรียนเพื่อเล่าเรื่อง และพาเด็กมาเยี่ยมชมหอจดหมายเหตุ โดยได้จัดเตรียมสื่อการเรียนการสอนเช่นเอกสารจดหมายเหตุและตัวแทนเอกสารให้แก่ครู นอกจากนี้ยังมีการเล่าเรื่องจากหนังสือ ภาพยนตร์ รายการโทรทัศน์ที่กำกับโดยเยาวชน (Sweeney & Avery, 2021) ทั้งนี้เป้าหมายสำคัญคือการทำให้เด็กและเยาวชนตระหนักถึงคุณค่าของเอกสารจดหมายเหตุและหลักฐานการอ้างอิงทางประวัติศาสตร์ที่บอกเล่าเรื่องราวได้ และเป็นแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้

สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาจดหมายเหตุการวิจัยไทย เพื่อเป็นความทรงจำขององค์กร (Organizational Memory) ด้านการวิจัยของชาติ ซึ่งเป็นทรัพย์สินทางปัญญาที่สะท้อนให้เห็นพัฒนาการ การเปลี่ยนแปลง ความก้าวหน้าในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ การสร้างนวัตกรรมและภูมิปัญญาของไทย โดยกองระบบและบริหารข้อมูลเชิงยุทธศาสตร์ด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ดำเนินงานตามมาตรฐานสากลในการจัดการเอกสารจดหมายเหตุเพื่อการสงวนรักษาและเข้าถึงได้ในระยะยาว ดังกล่าวนั้น จึงเห็นควรดำเนินการพัฒนาโครงการจดหมายเหตุการวิจัยไทย ที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล

วัตถุประสงค์ เพื่อ

1. จัดทำเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการคัดเลือกเอกสารจดหมายเหตุการวิจัยของไทย
2. จัดทำมาตรฐานการจัดเก็บเอกสารจดหมายเหตุของสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ โดยการวิเคราะห์เนื้อหาและจัดทำเมทาดาทาเอกสารจดหมายเหตุการวิจัยไทย
3. แปลงเอกสารสำคัญของสำนักงานการวิจัยแห่งชาติและเอกสารที่สำคัญของการวิจัยไทยให้เป็นไฟล์ดิจิทัลตามมาตรฐานที่กำหนด
4. ออกแบบและพัฒนาแอปพลิเคชันคลังสารสนเทศดิจิทัลจดหมายเหตุการวิจัยไทยและเว็บไซต์คลังโครงการจดหมายเหตุการวิจัยไทย และการเชื่อมโยงข้อมูลจดหมายเหตุ
5. ออกแบบและพัฒนาแอปพลิเคชันคลังสารสนเทศหอจดหมายเหตุต่างประเทศ ทุลกระหม่อมอาจารย์และเว็บไซต์หอจดหมายเหตุต่างประเทศ ทุลกระหม่อมอาจารย์
6. จัดทำรายงานเป็นภาษาอังกฤษและการเตรียมเอกสารประกอบการขอรับการรับรองมาตรฐานคอร์ทรัสซีล (CoreTrustSeal) ของคลังสารสนเทศจดหมายเหตุการวิจัยไทย

วิธีการศึกษา

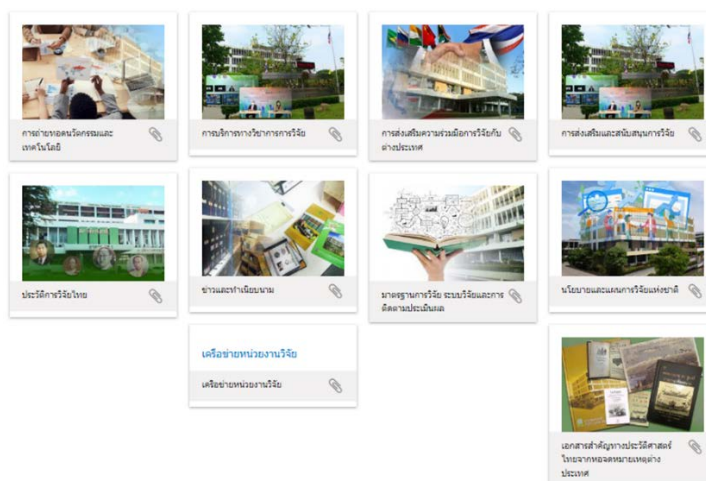
การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์เอกสารและการพัฒนาระบบ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ เอกสารจดหมายเหตุของสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ จำนวน 6,450 รายการ เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบบันทึกข้อมูล และ เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาระบบ คือ โปรแกรม PHP (Professional Home Page) โปรแกรม MySQL โปรแกรม AToM และ โปรแกรม OMeka

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาจำแนกออกเป็น 6 ด้าน ดังนี้

1. ผลการจัดทำเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการคัดเลือกเอกสารจดหมายเหตุการวิจัยของไทย

การคัดเลือกเอกสารจดหมายเหตุได้เริ่มต้นจัดทำเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการคัดเลือกเอกสารจดหมายเหตุการวิจัยไทย โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 11 กลุ่ม ครอบคลุมเนื้อหาที่สำคัญของเอกสารจดหมายเหตุที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยของประเทศไทย ได้แก่ 1) ประวัติการวิจัยไทย 2) นโยบายและแผนการวิจัยแห่งชาติ 3) การส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย 4) การส่งเสริมความร่วมมือการวิจัยกับต่างประเทศ 5) มาตรฐานการวิจัย ระบบวิจัยและติดตามประเมินผล 6) การถ่ายทอดนวัตกรรมและเทคโนโลยี 7) การบริการทางวิชาการการวิจัย 8) เอกสารสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทยจากหอจดหมายเหตุต่างประเทศ 9) เครือข่ายหน่วยงานวิจัย 10) ข่าวและทำเนียบนาม และ 11) สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 การจัดกลุ่มเนื้อหาเอกสารจดหมายเหตุโครงการจดหมายเหตุการวิจัยไทย

จากนั้นจึงพิจารณาลักษณะของเอกสารจดหมายเหตุว่าควรจัดอยู่ในกลุ่มย่อยใด ชุดใด และเลือกที่จะจัดเก็บเอกสารนั้นในระดับไฟล์หรือเรื่อง เพื่อให้มีความสัมพันธ์กันของเอกสารในแต่ละกลุ่มโดยแต่ละกลุ่มเนื้อหา จำแนกออกเป็น 4 ระดับได้แก่ ระดับกลุ่มย่อย (Sub-fond) ระดับชุด (Series) ระดับแฟ้ม (File) และระดับหน่วย (Item) ดังตัวอย่างการจำแนกกลุ่มเนื้อหาแต่ละระดับ ดังภาพที่ 2

ตัวอย่างการจำแนกกลุ่มเนื้อหาแต่ละระดับ

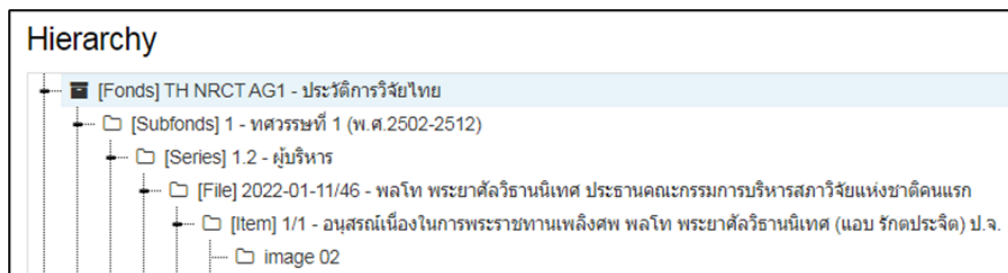
[Fond / Group] ประวัติ วิชา.

[Sub-fond] ทศวรรษที่ 1 (พ.ศ.2502-2512)

[Series] ผู้บริหาร

[File] พลโท พระยาศลวิธานินเทศ

[item] หนังสืออนุสรณ์งานศพ

ภาพที่ 2 ตัวอย่างการจำแนกกลุ่มเนื้อหาเอกสารจดหมายเหตุโครงการจดหมายเหตุการวิจัยไทย

ที่มา: Thai Research Archives Repository, 2021b

2. ผลการจัดทำมาตรฐานการจัดเก็บเอกสารจดหมายเหตุของสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ โดยการวิเคราะห์เนื้อหาและจัดทำเมทาตาเอกสารจดหมายเหตุการวิจัยไทย

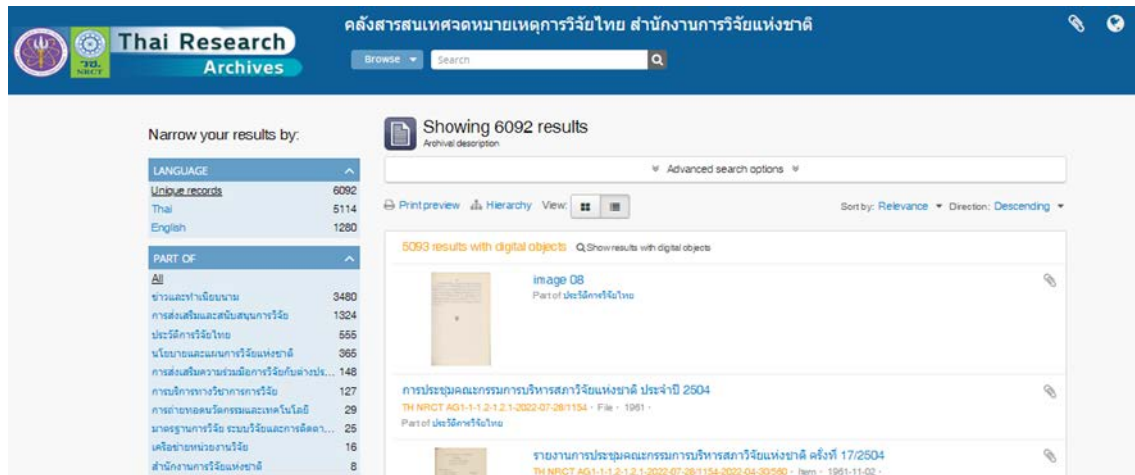
มาตรฐานการจัดเก็บเอกสารจดหมายเหตุเป็นการใช้มาตรฐาน ISAD (G) หรือ General International Standard Archival Description ในการอธิบายเนื้อหาได้ดำเนินการกำหนดรหัสเอกสารเพื่อใช้เป็นรหัสอ้างอิง (Reference Code) ประกอบด้วยพยัญชนะภาษาอังกฤษแทนรหัสเอกสาร ตัวเลขแสดงระดับของเอกสารและใช้เครื่องหมายมหัพภาค (.) คั่นระหว่างตัวเลขประจำเอกสารแต่ละระดับ ตัวอย่างการแบ่งเป็นระดับระดับกลุ่มเอกสาร (Fond) ระดับกลุ่มเอกสารรอง (Sub-Fond) และระดับชุดเอกสาร (Series) ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ตัวอย่างการแบ่งเป็นระดับของเอกสารจดหมายเหตุ

TH NRCT AG 1.2.5		
ตัวย่อ/ตัวเลข	คำเต็ม	ความหมาย
TH	Thai	ภาษาไทย
NRCT	National Research Council of Thailand	สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ
AG	Archive Group	กลุ่มเอกสารจดหมายเหตุ
1		เนื้อหาในกลุ่มเอกสาร เรื่องประวัติศาสตร์วิจัยไทย
2		เนื้อหาในกลุ่มเอกสารเรื่อง ประวัติศาสตร์วิจัยไทยในทศวรรษที่ 2 (พ.ศ. 2512-2521)
5		เนื้อหาในระดับชุดเอกสารเรื่อง ประวัติศาสตร์วิจัยไทยในทศวรรษที่ 2 (พ.ศ. 2512-2521) เกี่ยวกับสาขาวิชาการวิจัย

รหัสเอกสารตามรูปแบบเดิมของงานจดหมายเหตุ ประกอบด้วย หมวดหมู่เอกสาร โดยนำ RG (Record Groups ตามรูปแบบ The U.S. National Archives and Records Administration) มากำหนดใช้แทนหมวดหมู่เอกสาร โดยกำหนดตัวอักษรภาษาอังกฤษว่า RG และลำดับตัวเลขอารบิก ตั้งแต่ 1 เป็นต้นไป แทนเนื้อหาเอกสารแต่ละกลุ่ม เพื่อความสะดวกในการตั้งชื่อไฟล์เดอร์เอกสารที่จะส่งสแกน แบ่งตามลำดับตั้งแต่ RG 1 ถึง RG 73

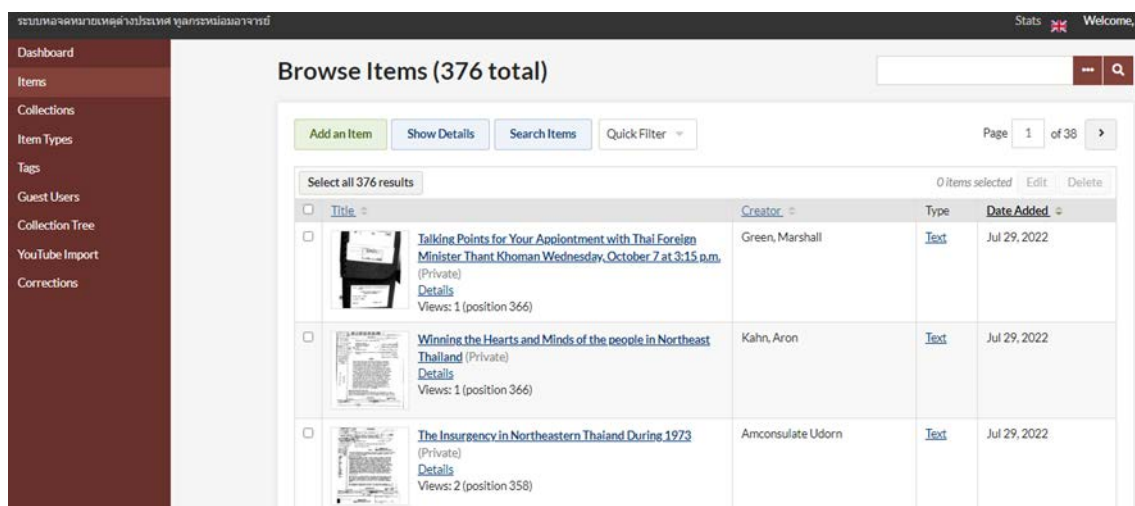
ผลการวิเคราะห์เนื้อหาและจัดทำเมทาเดตาเอกสารจดหมายเหตุการณวิจัยของไทย ในระบบคลังสารสนเทศจดหมายเหตุการวิจัยไทย (โดยใช้โปรแกรม ATOM) จำนวนทั้งสิ้น 6,092 รายการ (ข้อมูล ณ วันที่ 2 พฤศจิกายน 2565) ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 ระบบคลังสารสนเทศจดหมายเหตุการวิจัยไทย

ที่มา: Thai Research Archives Repository, 2021c

ผลการวิเคราะห์เนื้อหาและจัดทำเมทาตาเอกสารจดหมายเหตุการวิจัยในระบบจดหมายเหตุต่างประเทศห่อหม่อมอาจารย์ (Omeka) รวม 376 รายการ (ข้อมูล ณ วันที่ 2 พฤศจิกายน 2565) ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 ระบบคลังสารสนเทศจดหมายเหตุต่างประเทศ

ที่มา: Thai Research Archives Repository, 2021d

วิธีการแบ่งกลุ่มโครงสร้างเนื้อหาในคลังสารสนเทศจดหมายเหตุการวิจัยไทย
มีขั้นตอนดังนี้

2.1 การแบ่งและจำแนกกลุ่มโครงสร้างตามเนื้อหาในคลังสารสนเทศจดหมายเหตุการวิจัยไทย

2.1.1 โครงสร้างการแบ่งกลุ่มเนื้อหาในคลังสารสนเทศจดหมายเหตุการวิจัยไทยของสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ 11 กลุ่ม ครอบคลุมเนื้อหาที่สำคัญของเอกสารจดหมายเหตุที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยของประเทศไทย ได้แก่ 1) ประวัติการวิจัยไทย 2) นโยบายและแผนการวิจัยแห่งชาติ 3) การส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย 4) การส่งเสริมความร่วมมือการวิจัยกับต่างประเทศ 5) มาตรฐานการวิจัย ระบบวิจัยและติดตามประเมินผล 6) การถ่ายทอดนวัตกรรมและเทคโนโลยี 7) การบริการทางวิชาการการวิจัย 8) เอกสารสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทยจากหอจดหมายเหตุต่างประเทศ 9) เครือข่ายหน่วยงานวิจัย 10) ข่าวและทำเนียบนาม และ 11) สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ จากนั้นจึงพิจารณาลักษณะของเอกสารจดหมายเหตุว่าควรจัดอยู่ในกลุ่มย่อยใด ชุดใด และเลือกที่จะจัดเก็บเอกสารนั้นในระดับไฟล์หรือเรื่อง เพื่อให้เอกสารในแต่ละกลุ่มสัมพันธ์กัน

1.1.2 การจำแนกตามกลุ่มเนื้อหาเอกสารจดหมายเหตุตามมาตรฐาน ISAD(G)
ดังนี้

มาตรฐานการจัดทำคำอธิบายจดหมายเหตุระหว่างประเทศ หรือ ISAD(G) มีทั้งหมด 26 Elements แบ่งออกเป็น 7 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 คำอธิบายเกี่ยวกับเอกสาร (Identity Statement Area) ส่วนที่ 2 คำอธิบายเกี่ยวกับบริบทของเอกสาร (Content Area) ส่วนที่ 3 คำอธิบายเนื้อหาและโครงสร้างของเอกสาร (Content and Structure Area) ส่วนที่ 4 คำอธิบายเกี่ยวกับเงื่อนไขการเข้าถึง และการใช้เอกสาร (Conditions of Access and Use Area) ส่วนที่ 5 คำอธิบายเกี่ยวกับสิ่งที่เกี่ยวข้อง (Allied Materials Area) ส่วนที่ 6 คำอธิบายเพิ่มเติมอื่นๆ หรือส่วนหมายเหตุ (Notes Area) และส่วนที่ 7 คำอธิบายเกี่ยวกับการควบคุมการทำคำอธิบายเอกสาร (Description Control Area)

2.2 การวิเคราะห์เนื้อหาโดยการบอกเล่าเรื่องราวตามลำดับเหตุการณ์จากเอกสารจดหมายเหตุการวิจัยไทย

จากการศึกษาเอกสารจดหมายเหตุและพัฒนาการการวิจัยในประเทศไทย นำมาจัดลำดับเหตุการณ์ตามแหล่งที่มาของเอกสาร เพื่อนำมาวิเคราะห์เนื้อหาบอกเล่าเรื่องราวของการวิจัยไทย จัดลำดับตามปี พ.ศ. ที่ประเทศไทยเผยแพร่ผลงานวิจัยในระดับชาติและระดับสากลมากกว่า 110 ปี จำแนกได้เป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

2.2.1 การบอกเล่าเรื่องราวตามเหตุการณ์ตามเอกสารจดหมายเหตุการวิจัยไทย ดังตัวอย่าง

ตารางที่ 2 ตัวอย่างการบอกเล่าเรื่องราวตามเหตุการณ์ตามเอกสารจดหมายเหตุการวิจัยไทย

ปี	เหตุการณ์	เอกสารจดหมายเหตุ
พ.ศ. 2455 (1912)	สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธฯ สยามมกุฎราชกุมาร (ต่อมาคือ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ครองราชย์ พ.ศ. 2453 - 2468) ได้เขียนบทความเรื่อง The Romanisation of Siamese Words เพื่อเผยแพร่ในวารสารสยามสมาคมฯ Journal of the Siam Society	บทความในวารสารสยามสมาคมตาม Link
พ.ศ. 2457 (1914)	มีการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิชาการและผลงานวิจัยของไทยในระยะแรก โดยสยามสมาคม (Siam Society) สยามสมาคมฯ ในวารสารชื่อ The Natural History Bulletin of the Siam Society (NHBS) ต่อมาในปี 1926-1938 ได้เปลี่ยนชื่อเป็นวารสารสยามสมาคม (Journal of the Siam Society. Natural history supplement)	บทความในวารสารสยามสมาคมตาม Link

2.2.2 การวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อบอกเล่าเรื่องราวตามเหตุการณ์ที่ได้จากเอกสารจดหมายเหตุการวิจัยไทย จำแนกเหตุการณ์ตามลำดับปีได้ดังตัวอย่าง

พ.ศ. 2455 (1912) สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธฯ สยามมกุฎราชกุมาร (ต่อมาคือ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ครองราชย์ พ.ศ. 2453 - 2568) ได้เขียนบทความเรื่อง The romanisation of Siamese words เพื่อเผยแพร่ในวารสารสยามสมาคมฯ Journal of the Siam Society (JSS) ซึ่งวารสารสยามสมาคมตีพิมพ์โดยสยามสมาคมในพระบรมราชูปถัมภ์ในกรุงเทพมหานคร ในปี พ.ศ. 2447 (1904) (The Siam Society, 2021)

พ.ศ. 2457 (1914) มีการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิชาการและผลงานวิจัยของไทยในระยะแรก โดยสยามสมาคม (Siam Society) สยามสมาคมฯ ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2447 โดยกลุ่มนักวิชาการชาวสยาม และชาวต่างชาติ ผู้มีความเชี่ยวชาญในด้าน

ประวัติศาสตร์ และ โบราณคดี ได้เผยแพร่ผลงานวิชาการและผลงานวิจัยในวารสารชื่อ The Natural History Bulletin of the Siam Society (NHBSS) ต่อมาในปี 1926-1938 ได้เปลี่ยนชื่อเป็น วารสารสยามสมาคม (Journal of the Siam Society, Natural history supplement) วารสารในช่วงนั้นได้รับการตีพิมพ์ที่กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ (Biodiversity Heritage Library, n.d.)

3. ผลการแปลงเอกสารจดหมายเหตุการวิจัยไทยให้เป็นไฟล์ดิจิทัลตามมาตรฐานการลงรายการจดหมายเหตุ การบันทึกข้อมูลและตรวจสอบข้อมูลตามมาตรฐานในคลังสารสนเทศ

ได้ดำเนินการสแกนเป็นเอกสารจดหมายเหตุดิจิทัลต้นฉบับสำหรับการจัดเก็บ อนุรักษ์ ข้อมูลดิจิทัล โดยการกำหนดมาตรฐานเป็นไฟล์ต้นฉบับรูปแบบนามสกุล TIFF มีความละเอียดภาพ (Resolution) 600 dpi ขนาดภาพ (Image size) 1024x768 pixels ขึ้นไป จากนั้นจึงแปลงเป็นเอกสารจดหมายเหตุดิจิทัลสำหรับการเผยแพร่ทางคลังสารสนเทศดิจิทัลจดหมายเหตุการวิจัยไทย โดยการกำหนดมาตรฐานเป็นไฟล์รูปแบบนามสกุล JPEG และแปลงเป็นเอกสารไฟล์รูปแบบ PDF มีความละเอียดภาพ (Resolution) 72-300 dpi ขนาดภาพ (Image size) 1240x720 pixels ขึ้นไป

4. ผลการออกแบบและพัฒนาแอปพลิเคชันคลังสารสนเทศดิจิทัลจดหมายเหตุการวิจัยไทย และเว็บพอร์ทัลโครงการจดหมายเหตุการวิจัยไทย และการเชื่อมโยงข้อมูลจดหมายเหตุ

ผลการออกแบบและพัฒนาแอปพลิเคชันคลังสารสนเทศดิจิทัลจดหมายเหตุการวิจัยไทย และเว็บพอร์ทัลโครงการจดหมายเหตุการวิจัยไทย (<https://archives.nrct.go.th/>) ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่

4.1 ส่วนบนของหน้าเว็บไซต์ (ชื่อหน่วยงาน ตราสัญลักษณ์ ชื่อเว็บไซต์ รายการเลือก) ดังภาพที่ 5

ภาพที่ 5 ส่วนบนของหน้าเว็บไซต์ (ชื่อหน่วยงาน ตราสัญลักษณ์ ชื่อเว็บไซต์ รายการเลือก)

ที่มา: Thai Research Archives Repository, 2021e

4.2 ส่วนเนื้อหาเว็บไซต์ (ข้อความเกี่ยวกับเว็บ ภาพกราฟิกที่เชื่อมโยงไปยังลำดับเหตุการณ์ของวช.) ดังภาพที่ 6-7

ภาพที่ 6 ส่วนเนื้อหาเว็บไซต์ (ข้อความเกี่ยวกับเว็บ ภาพกราฟิกที่เชื่อมโยงไปยังลำดับเหตุการณ์ของวช.)

ที่มา: Thai Research Archives Repository, 2021f

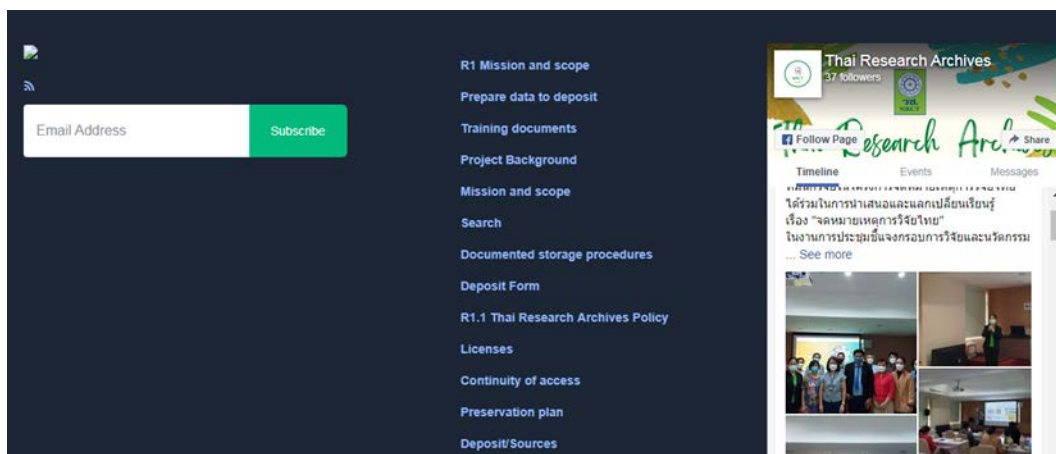

ภาพที่ 7 หน้าหลักคลังสารสนเทศจดหมายเหตุการวิจัยไทย สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ

ที่มา: Thai Research Archives Repository, 2021g

4.3 ส่วนท้ายหน้าเว็บไซต์ (ข้อความแสดงลิขสิทธิ์ การติดต่อ คำแนะนำการใช้เฟชบุ๊ก)

ดั่งภาพที่ 8

ภาพที่ 8 ส่วนท้ายหน้าเว็บไซต์ (ข้อความแสดงลิขสิทธิ์ การติดต่อ คำแนะนำการใช้ เฟชบุ๊ก)

ที่มา: Thai Research Archives Repository, 2021h

นอกจากนี้ยังมีการเชื่อมโยงและการแสดงข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการข้อมูลส่วนบุคคล

5. ผลการออกแบบและพัฒนาแอปพลิเคชันคลังสารสนเทศหอจดหมายเหตุต่างประเทศ ทูลกระหม่อมอาจารย์และเว็บพอร์ทัลหอจดหมายเหตุต่างประเทศ ทูลกระหม่อมอาจารย์

5.1 แนวความคิดในการพัฒนาระบบจดหมายเหตุต่างประเทศทูลกระหม่อมอาจารย์

ดั่งภาพที่ 9

ภาพที่ 9 แนวความคิดในการพัฒนาระบบจดหมายเหตุต่างประเทศมูลกระหม่อมอาจารย์

ที่มา: The HRH Princess Sirindhorn Oversea Archives, 2021a

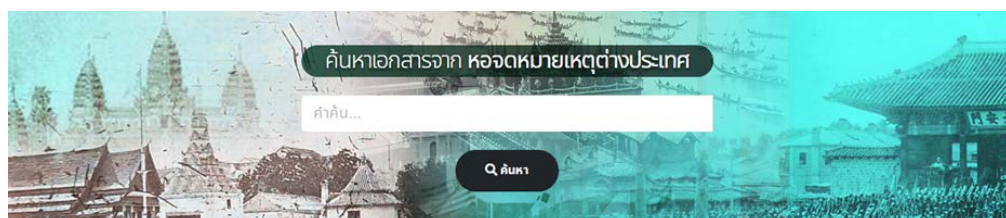
5.2 ส่วนตราสัญลักษณ์และรายการเลือกของหน้าเว็บไซต์ ดังภาพที่ 10

ภาพที่ 10 ส่วนตราสัญลักษณ์และรายการเลือกของหน้าเว็บไซต์

ที่มา: The HRH Princess Sirindhorn Oversea Archives, 2021b

5.3 ส่วนเนื้อหาเว็บไซต์ ดังภาพที่ 11

ภาพที่ 11 ส่วนเนื้อหาเว็บไซต์

ที่มา: The HRH Princess Sirindhorn Oversea Archives, 2021c

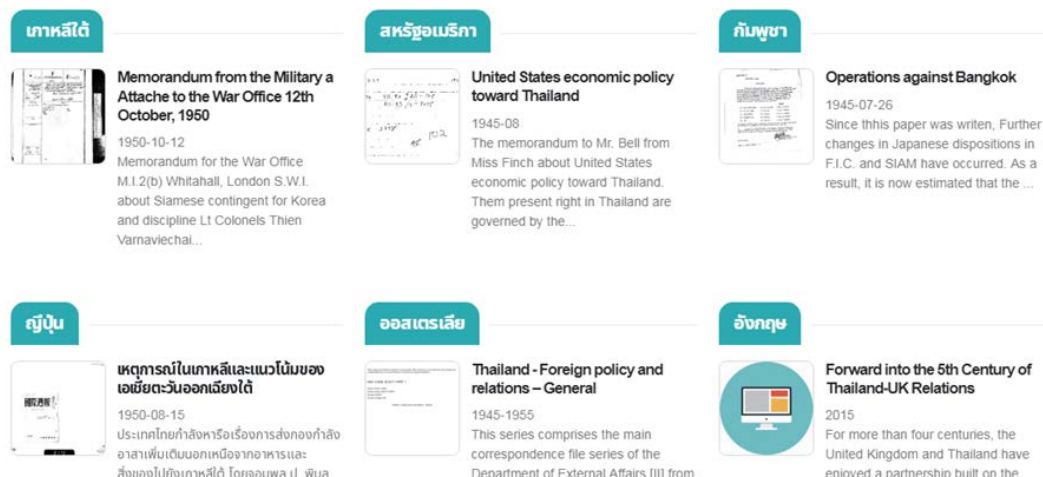
5.4 ส่วนการเชื่อมโยงไปยังเอกสารจดหมายเหตุของประเทศต่าง ๆ ดังภาพที่ 12

ภาพที่ 12 ส่วนการเชื่อมโยงไปยังเอกสารจดหมายเหตุของประเทศต่าง ๆ

ที่มา: The HRH Princess Sirindhorn Oversea Archives, 2021d

5.5 ส่วนการเชื่อมโยงข้อมูลผ่าน API ในระบบ ดังภาพที่ 13

ภาพที่ 13 ส่วนการเชื่อมโยงข้อมูลผ่าน API ในระบบ

ที่มา: The HRH Princess Sirindhorn Oversea Archives, 2021e

6. ผลการจัดทำรายงานเป็นภาษาอังกฤษและการเตรียมเอกสารประกอบการขอรับการรับรองมาตรฐานคอร์ทรัสต์ซีล (CoreTrustSeal) ของคลังสารสนเทศจดหมายเหตุการวิจัยไทย

ผลการเตรียมเอกสารการขอรับการรับรองมาตรฐานคอร์ทรัสต์ซีล (CoreTrustSeal) ของคลังสารสนเทศจดหมายเหตุการวิจัยไทยผลการพิจารณาเพื่อเตรียมเอกสารตามข้อกำหนด 16 ข้อ โดยมีเอกสารสนับสนุนแต่ละข้อ โดยการจัดทำรายงานการประเมินตนเองทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ จัดทำเอกสารประกอบในการยื่นขอการรับรองมาตรฐานคอร์ทรัสต์ซีล (CoreTrustSeal) ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการเตรียมเอกสารการขอรับการรับรองมาตรฐานคอร์ทรัสต์ซีล

ข้อกำหนด 16 ข้อ	เอกสารสนับสนุน
#1 พันธกิจและขอบเขต (Mission and Scope)	1.1 แผนกลยุทธ์และนโยบายของสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ 1.2 นโยบายการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ
#2 การอนุญาตให้ใช้สิทธิ์ (Licenses)	2.1 เอกสารหลักเกณฑ์การส่งเอกสารจดหมายเหตุเพื่อเผยแพร่ผ่านทางคลังจดหมายเหตุที่แสดงเงื่อนไขและกำหนดสิทธิ์การนำฝากข้อมูลและการเข้าถึง 2.2 เว็บไซต์ของเอกสารในคลังจดหมายเหตุที่แสดง สัญญาอนุญาต (Creative Common)
#3 ความต่อเนื่องของการเข้าถึง (Continuity of Access)	3.1 แผนการสงวนรักษาทรัพยากรสารสนเทศ (Preservation Plan) 3.2 แผนบริหารความต่อเนื่อง (Business Continuity Plan : BCP) 3.3 แผนการสืบทอด (Succession Plan) 3.4 แผนการบริหารความเสี่ยงและแผนการปฏิบัติงานในสภาวะฉุกเฉิน
#4 การรักษาข้อมูลที่เป็นความลับและตามหลักจริยธรรม (Confidentiality and Ethics)	4.1 ระเบียบข้อบังคับการวิจัยของ วช. 4.2 เอกสารการรับรองดำเนินการตามบรรทัดฐานทางจริยธรรม 4.3 แนวปฏิบัติการจัดเก็บข้อมูลที่มีความเสี่ยงต่อการเปิดเผย
#5 โครงสร้างพื้นฐานทางองค์กร (Organizational Infrastructure)	5.1 ข้อมูลโครงสร้างองค์กร 5.2 ระเบียบ ข้อบังคับ คู่มือการปฏิบัติงาน สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ และคู่มือของคลังจดหมายเหตุ 5.3 นวัตกรรมในงานจดหมายเหตุ วช. 5.4 รายงานสรุปการอบรม การสัมมนา และกิจกรรม 5.5 แผนพัฒนารายบุคคล (IDP) ประจำปี
#6 การชี้แนะจากผู้เชี่ยวชาญ (Expert Guidance)	6.1 คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการให้ความเห็นทางวิชาการ 6.2 ความเห็นและข้อเสนอแนะที่สอบถามผ่านช่องทาง Feedback 6.3 ข้อความแจ้งปัญหา ดิชม และสอบถาม ผ่านทาง Facebook ของคลังสารสนเทศจดหมายเหตุ

ตารางที่ 3 ผลการเตรียมเอกสารการขอรับการรับรองมาตรฐานคอร์ทรัสซึล (ต่อ)

ข้อกำหนด 16 ข้อ	เอกสารสนับสนุน
#7 ความถูกต้องสมบูรณ์และความจริงแท้ของข้อมูล (Data Integrity and Authenticity)	7.1 คู่มือการจัดการไฟล์ดิจิทัลและการนำเข้าข้อมูลเข้าสู่คลังจดหมายเหตุ 7.2 เอกสารหลักเกณฑ์การส่งเอกสารเพื่อเผยแพร่ผ่านทางคลังจดหมายเหตุการวิจัยไทย 7.3 แนวปฏิบัติการขอเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง เพิ่มเติมเนื้อหาจดหมายเหตุดิจิทัล
#8 การประเมินคุณค่า (Appraisal)	8.1 เอกสารนโยบายการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศจดหมายเหตุดิจิทัล 8.2 คู่มือการจัดการไฟล์ดิจิทัลและการนำเข้าข้อมูลเข้าสู่คลังจดหมายเหตุการวิจัยไทย 8.3 แนวปฏิบัติการจัดการข้อมูลที่มีความอ่อนไหว หรือมีชั้นความลับ
#9 กระบวนการจัดเก็บที่มีเอกสารอธิบาย (Documented Storage Procedures)	9.1 คู่มือการจัดการไฟล์ดิจิทัลและการนำเข้าข้อมูลเข้าสู่คลังจดหมายเหตุการวิจัยไทย 9.2 แผนการบริหารความเสี่ยงและการวางระบบการควบคุมภายใน 9.3 คู่มือโปรแกรม ATOM และมาตรฐาน ISAD(G)
#10 แผนการสงวนรักษา (Preservation Plan)	10.1 แผนการสงวนรักษาทรัพยากรสารสนเทศ (Preservation Plan) 10.2 สัญญาอนุญาตให้ใช้ตามเงื่อนไข
#11 ความครบถ้วนสมบูรณ์ของข้อมูลและเมตาดาตา (Data and Metadata Quality)	11.1 คู่มือการจัดการไฟล์ดิจิทัลและการนำเข้าข้อมูลเข้าสู่คลังจดหมายเหตุไทย 11.2 อีเมลที่สอบถามผ่านช่องทาง Feedback 11.3 อีเมลที่สอบถามหรือแจ้งปัญหาการใช้งาน 11.4 ข้อความแจ้งปัญหา ดิชม และสอบถามเรื่องต่าง ๆ ผ่านทาง Facebook 11.5 แบบประเมินความพึงพอใจคุณภาพของข้อมูล
#12 กระบวนการทำงานทุกขั้นตอน (Workflows)	12.1 แผนผังการทำงานการบันทึก ตรวจสอบ และเผยแพร่ 12.2 Workflow แสดงขั้นตอนการจัดการข้อมูลและการสื่อสารที่ชัดเจน 12.3 Workflow ขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพของข้อมูล 12.4 ประเภทของข้อมูล Types of Data
#13 การค้นหาและการอ้างอิงข้อมูล (Data Discovery and Identification)	13.1 หน้าเว็บไซต์คลังสารสนเทศจดหมายเหตุการวิจัยไทย 13.2 คู่มือการจัดการไฟล์ดิจิทัลและการนำเข้าข้อมูลเข้าสู่คลังสารสนเทศจดหมายเหตุการวิจัย 13.3 คู่มือการสืบค้นข้อมูล 13.4 คู่มือโปรแกรม ATOM และมาตรฐาน ISAD(G)
#14 การนำข้อมูลกลับมาใช้ใหม่ (Data Reuse)	14.1 Worksheet เมตาดาตาทันทีข้อมูล 14.2 มาตรฐานสื่อดิจิทัล File Formats 14.3 คู่มือการฝึกอบรมการลงรายการ
#15 โครงสร้างพื้นฐานทางเทคนิค (Technical Infrastructure)	15.1 มาตรฐานและนโยบายการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของระบบคลาวด์กลางภาครัฐ 15.2 แผนการปฏิบัติงานในสภาวะฉุกเฉิน
#16 การรักษาความปลอดภัยของข้อมูล (Data Security)	16.1 คู่มือการรักษาความปลอดภัย 16.2 มาตรฐานและนโยบายการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของระบบคลาวด์กลางภาครัฐ 16.3 การลงทะเบียนเป็นสมาชิก เพื่อเข้าใช้ระบบ

บทสรุป

จากการศึกษาพบว่า มีเอกสารจดหมายเหตุที่จัดเก็บไว้ในรูปแบบสิ่งพิมพ์และซีดีรอมอยู่จำนวนมากที่ต้องจัดเก็บไว้ในระบบคลังสารสนเทศจดหมายเหตุการวิจัยไทย เพื่อให้นักวิจัยและผู้สนใจเข้าถึงเอกสารเหล่านั้นผ่านระบบการจัดการจดหมายเหตุได้รวดเร็วและเป็นไปตามมาตรฐานสากล คณะผู้วิจัยจึงได้สำรวจเอกสารจดหมายเหตุจัดเก็บไว้ในสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ เพื่อนำมาคัดเลือกลงตามเกณฑ์ที่กำหนดจากแหล่งที่มาและช่วงเวลาของเหตุการณ์ในแต่ละทศวรรษ โดยยึดแนวทางการดำเนินงานตามนิยามศัพท์ของจดหมายเหตุการวิจัยไทยและเอกสารสำคัญ ดังนี้

จดหมายเหตุการวิจัยไทย หมายถึง เอกสารสำคัญที่เป็นหลักฐานชั้นปฐมภูมิเกี่ยวกับการวิจัยไทยที่จัดเก็บในสำนักงานการวิจัยแห่งชาติหรือเครือข่ายด้านการวิจัยที่เกี่ยวข้องและเป็นเอกสารต้นฉบับซึ่งสิ้นกระแสการปฏิบัติงานของส่วนราชการที่ผ่านการวินิจฉัยว่ามีคุณค่าสมควรเก็บรักษาไว้ตลอดไป ในสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ เริ่มตั้งแต่พระราชบัญญัติสภาวิจัยแห่งชาติฉบับแรกในปี พ.ศ. 2499 ถึงปัจจุบัน

เอกสารสำคัญ หมายถึง เอกสารต้นฉบับที่เป็นประวัติและพัฒนาการของการวิจัยที่จัดเก็บในสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ ที่สะท้อนถึง ปรัชญา เอกลักษณ์และภารกิจของสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ โดยมีข้อมูลสนับสนุนและเชื่อมโยงไปยังแหล่งข้อมูลจากเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

ระบบจดหมายเหตุดิจิทัลการวิจัยไทย หมายถึง ระบบคลังสารสนเทศดิจิทัลจดหมายเหตุการวิจัยไทยตามมาตรฐานสากลและเว็บไซต์โครงการจดหมายเหตุการวิจัยไทย ของสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ

ดังนั้น ผลการดำเนินงานจึงประกอบด้วย การกำหนดนโยบายการพัฒนาจดหมายเหตุการวิจัยไทย หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเพื่อเป็นคู่มือการคัดเลือกเอกสารจดหมายเหตุการวิจัยของไทย มาตรฐานการจัดเก็บเอกสารจดหมายเหตุเอกสาร และมาตรฐานการลงรายการเอกสารจดหมายเหตุการวิจัยไทยของสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ การวิเคราะห์เนื้อหาและการบอกเล่าเรื่องราวตามลำดับเหตุการณ์เพื่อเป็นจดหมายเหตุการวิจัยไทย การแปลงเอกสารจดหมายเหตุการวิจัยไทยให้เป็นไฟล์ดิจิทัลตามมาตรฐาน การลงรายการจดหมายเหตุ การบันทึกข้อมูลและการตรวจสอบข้อมูลตามมาตรฐานในคลังสารสนเทศ และการออกแบบและพัฒนาเว็บไซต์โครงการจดหมายเหตุการวิจัยไทยการพัฒนาแอปพลิเคชันคลังสารสนเทศดิจิทัลจดหมายเหตุการวิจัยไทย และการพัฒนาแอปพลิเคชันหอจดหมายเหตุต่างประเทศ ทุลกระหม่อมอาจารย์และการเตรียมเอกสารเป็นภาษาอังกฤษเพื่อยื่นขอการรับรองมาตรฐานคอร์ทรัสต์ซีล (CoreTrustSeal)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยนี้

1.1 ควรมีการพัฒนาระบบรับฝากข้อมูลเอกสารจดหมายเหตุในระบบคลังสารสนเทศดิจิทัลจดหมายเหตุ

1.2 ควรมีการจัดฝึกอบรมการลงรายการเอกสารจดหมายเหตุแก่หน่วยงานเครือข่ายและอบรมการจัดการเอกสารจดหมายเหตุในคลังสารสนเทศดิจิทัลตามมาตรฐานสากล

1.3 ควรมีการจัดทำเกณฑ์การเชื่อมโยงเอกสารจดหมายเหตุและคู่มือการเชื่อมโยงข้อมูลเอกสารจดหมายเหตุการวิจัยไทย

1.4 ควรมีการเผยแพร่ข้อมูลจดหมายเหตุการวิจัยไทยผ่านสื่อสังคมออนไลน์และจัดนิทรรศการจดหมายเหตุการวิจัยไทยทั้งแบบดิจิทัลและแบบถาวรเพื่อแสดงองค์ความรู้พัฒนาการของการวิจัยไทย

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในอนาคต

2.1 ควรมีการวิจัยและพัฒนาเครือข่ายการจัดการเอกสารจดหมายเหตุดิจิทัลของไทย

2.2 ควรมีการวิจัยและพัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลสำหรับนิทรรศการจดหมายเหตุการวิจัยไทย

กิตติกรรมประกาศ

โครงการนี้ได้รับทุนอุดหนุนการทำกิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรมจากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ พ.ศ. 2565 จากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

References

- Amitrapai, D. (2009). **Government publications and archives**. Lop Buri: Printing Center
Thepsatri Rajabhat University. [In Thai]
- Angsusing, J. (2018a). Appraisal. **National Library of Thailand Journal**. 6(1), 17-21. [In Thai]
- Angsusing, J. (Ed.) (2018b). **Guidelines for preparing government agencies document retention period schedules**. 3rd ed. Bangkok: National Library of Thailand. [In Thai]
- Biodiversity Heritage Library. (n.d.) **The journal of the Natural History Society of Siam**.
Retrieved September 20, 2022 from <https://www.biodiversitylibrary.org/bibliography/11908>
- Mazzia, F. & De Armond, M. (2021). Causality Dilemma: Creating a Twenty-first Century
University Archive. **Journal of the Medical Library Association**, 109(1), 137-140.
- Millar, L.A. (2017). **Archives: principles and practices**. 2nd ed. Chicago: ALA Neal-Shuman.
Office of the Royal Society. (2011). **The royal institute's dictionary**. Bangkok:
Nanmeebooks. [In Thai]
- Sukkharom, T. (2018). The development of information management model of Buddhadas
Bhikkhu' s life and works for information services and dissemination. **Journal of
Humanities and Social Sciences Surattani Rajabhat University** 10(2), 377-398.
- Sweeney, S. & Avery, C. (2021). **Write us into the story: archives and archivists in
narratives for children**. **Archivaria: The journal of the Association of Canadian
Archivists**. Retrieved September 20, 2022, from <https://archivaria.ca/index.php/archivaria/article/view/13823>
- Thai Research Archives Repository. (2021a). **Grouping of archival document contents for the
Thai Research Archives Project**. Retrieved September 20, 2022, from
<https://archives.nrct.go.th/atom2/index.php/informationobject/browse?view=card&sort=alphabetic&sortDir=asc>
- Thai Research Archives Repository. (2021b). **Hierarchy**. Retrieved September 20, 2022, from
<https://archives.nrct.go.th/atom2/index.php/browse/hierarchy>

Thai Research Archives Repository. (2021c). **Thai Research Archives Information System.**

Retrieved September 20, 2022, from <https://archives.nrct.go.th/atom2/index.php/informationobject/browse?topLod=0&sort=relevance&query=&repos=>

Thai Research Archives Repository. (2021d). **Archival Information System for Foreign**

Archives. Retrieved September 20, 2022, from <https://archives.nrct.go.th/histdept/admin/items>

Thai Research Archives Repository. (2021e). **Upper part of the website page.** Retrieved

September 20, 2022, from <https://archives.nrct.go.th/>

Thai Research Archives Repository. (2021f). **Website content section.** Retrieved September 20, 2022,

from <https://archives.nrct.go.th/>

Thai Research Archives Repository. (2021g). **Homepage.** Retrieved September 20, 2022, from

<https://archives.nrct.go.th/atom2/index.php/>

Thai Research Archives Repository. (2021h). **Website footer.** Retrieved September 20, 2022,

from <https://archives.nrct.go.th/>

The HRH Princess Sirindhorn Oversea Archives. (2021a). **The concept of developing The HRH**

Princess Sirindhorn Oversea Archives. Retrieved September 20, 2022, from <https://archives.nrct.go.th/archives-histdept/>

The HRH Princess Sirindhorn Oversea Archives. (2021b). **The logo and menu section of the**

webpages. Retrieved September 20, 2022, from <https://archives.nrct.go.th/archives-histdept/>

The HRH Princess Sirindhorn Oversea Archives. (2021c). **The website content section.**

Retrieved September 20, 2022, from <https://archives.nrct.go.th/archives-histdept/>

The HRH Princess Sirindhorn Oversea Archives. (2021d). **Links to archives of different**

countries. Retrieved September 20, 2022, from <https://archives.nrct.go.th/archives-histdept/>

The HRH Princess Sirindhorn Oversea Archives. (2021e). **Data linking via API in the system.**

Retrieved September 20, 2022, from <https://archives.nrct.go.th/archives-histdept/>

The National Archives of Thailand. (2017). **Academic vocabulary guide.** Bangkok: The National

Archives of Thailand. [In Thai]

- The Siam Society. (2021). **The romanisation of Siamese words**. Retrieved September 20, 2022, from https://thesiamsociety.org/wp-content/uploads/2020/02/JSS_009_4b_KingVajiravudh_RomanisationOfSiameseWords.pdf
- Wipawin, N. et al. (2019). **The complete report of the Thai Research Archives Project**. Bangkok: National Research Council of Thailand. [In Thai]
- Wisniewska-Drewniak. (2021). Archival description in Polish Community Archives: Three examples from a multiple case study. **Education for Information**, 37(1), 121-145.